

Regionų komiteto nuomonė. Daugiapakopio valdymo kultūros kūrimas Europoje. Regionų komiteto baltosios knygos stebėseną

(2012/C 113/12)

REGIONŲ KOMITETAS

- mano, kad būtina atnaujinti Bendrijos metodą užtikrinant įtraukesnį procesą ir daugiapakopio valdymo sukūrimą,
- palankiai vertina bendrą politinį sutarimą dėl Komiteto pasiūlytos Europos valdymo koncepcijos ir Europos Sąjungos institucijų paramą Komiteto iniciatyvai,
- ėmėsi iniciatyvos parengti „Daugiapakopio valdymo rezultatų suvestinę“, kuri būtų rengiama kasmet ir padėtų įvertinti, kaip Europos Sąjungos politikos cikle atsizvelgiama į pagrindinius šio valdymo būdo principus ir mechanizmus dėmesį sutelkiant į analizuojamos politikos ir strategijų teritorinį aspektą,
- mano, kad norint sustiprinti Regionų komiteto vykdomą stebėseną, daugiapakopio valdymo principų taikymą būtų galima išsamiau aptarti kitoje konferencijoje subsidarumo klausimu,
- per artimiausius mėnesius parengs Europos Sąjungos daugiapakopio valdymo chartiją, kuria turėtų būti užtikrintas aktyvesnis vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas įtvirtinant Europos demokratiją. Įtraukiu ir dalyvaujamoju metodu grindžiamas šios chartijos rengimo procesas paskatins jame dalyvauti vietos ir regionų išrinktuosius atstovus.

Pranešėjas Luc VAN DEN BRANDE (BE / ELP), Europos ir Flandrijos ryšių palaikymo įstaigos pirmininkas

I. POLITINĖS REKOMENDACIJOS

REGIONŲ KOMITETAS

1. patvirtina savo politinį įsipareigojimą, kurį priėmė 2009 m. birželio 17 d. Baltojoje knygoje dėl daugiapakopio valdymo ⁽¹⁾, todėl, pasiūlęs politinį projektą „**Europos integracija per partnerystę**“, ketina užtikrinti, kad šis tikslas būtų įgyvendintas įveikiant bet kokią pasipriešinimą, nes tai padės vykdyti Europos integracijos procesą ⁽²⁾;

A. Svarbiausi daugiapakopio valdymo principai

2. daugiapakopį valdymą supranta kaip principą, pagrįstą Europos Sąjungos, valstybių narių ir regionų bei vietos valdžios institucijų, kaip partnerių, suderintais veiksmais, kurie paremti subsidiarumo ir proporcingumo principais ir kurie pasireiškia darbinio ir institucinio bendradarbiavimu rengiant ir įgyvendinant Europos Sąjungos politiką;

3. todėl primena, kad būtina **atnaujinti Bendrijos metodą** užtikrinant įtraukėsi procesą ir daugiapakopio valdymo sukūrimą; dėl to ne tik padidės Europos Sąjungos veiksmų veiksmingumas, bet ir bus išugdyta nauja institucijų ir politinio bendradarbiavimo kultūra, skatinanti visų lygių – ir būtinai teisėkūros galią turinčių – regionų atstovus dalyvauti Europos kūrimo procese;

4. palankiai vertina bendrą politinį sutarimą dėl Komiteto pasiūlytos Europos valdymo koncepcijos ir Europos Sąjungos institucijų paramą Komiteto iniciatyvai; tvirtai įsitikinęs, kad norint **Europoje** įtvirtinti tikrą **daugiapakopio valdymo kultūrą** būtina įvykdyti tris išankstines sąlygas:

— stiprinti šį valdymo būdą pagrindžiančias idėjas ir principus Europos ir nacionalinėje institucinėje ir politinėje sistemoje,

— įgyvendinti daugiapakopį valdymą taikant atitinkamus mechanizmus ir priemones,

⁽¹⁾ Regionų komiteto baltoji knyga dėl daugiapakopio valdymo, CdR 89/2009 fin.

⁽²⁾ Savo rezoliucijoje dėl Regionų komiteto 2011 m. prioritetų (CdR 361/2010 fin) RK pabrėžia, kad „ketina toliau kelti Europos daugiapakopio valdymo kultūrą, remdamasis Baltąja knyga dėl daugiapakopio valdymo vertins tokio valdymo įgyvendinimą ir stebės, kaip daugiapakopis valdymas veikia Europos Sąjungoje.“ Šis procesas stiprinamas dialogu su Europos regioninėmis asociacijomis ir svarbiausiomis Europos ekspertų grupėmis.

— užtikrinti, kad įvairioms valdymo pakopoms, visų pirma vietos ir regionų valdžios institucijoms, būtų užtikrintas finansinis savarankiškumas ir sąžiningesniu viešųjų lėšų paskirstymu sudaryta galimybė veiksmingai sutelkti išteklius;

5. atkreipia dėmesį į tai, kad Lisabonos sutartimi, kuria sustiprinama daugiapakopio valdymo reikšmė institucijų sąrangoje ir įtvirtinamas teritorinės sanglaudos tikslas bei subnacionalinis subsidiarumo principo aspektas, daugiapakopis valdymas neabejotinai įtvirtintas kaip vienas Europos Sąjungos veikimo principų;

6. todėl mano, kad geriausias būdas užtikrinti bendrą Europos, valstybių narių ir regionų bei vietos valdžios institucijų interesą yra nedviprasmiškas požiūris į **subsidiarumo principą kaip papildomą Europos pridėtinę vertę** ir į daugiapakopį valdymą kaip lanksčią ir dalyvavimu pagrįstą valdymo formą, kuri stiprina Europos Sąjungos vertybes, atsakomybę ir savitarpio paramą, sprendžiant vis labiau tarpusavyje susietame ir konkurencingesniame globalizuotame pasaulyje iškilančias problemas;

7. mano, kad visi svarstymai apie Europos valdymą suteikia galimybę aptarti svarbų subsidiarumo principo laikymosi klausimą dinamiškame politiniame ir teisėkūros procese ir pabrėžia, kad subsidiarumo principo laikymasis ir daugiapakopis valdymas yra neatsiejami: vienas susijęs su įvairių valdymo lygmenų kompetencija, kitame pabrėžiama jų sąveika;

8. laikosi nuomonės, kad **subsidiarumo ir proporcingumo principais** pagrįstas daugiapakopis valdymas reiškia ir tai, kad Europos politikos veiksmi turi būti horizontalūs ir susieti tarpusavyje: šiandieninėje Europos darbotvarkėje numatytų bendrų strategijų sėkmė vis dažniau priklauso nuo pasidalijamojo valdymo Europoje kokybės ir nuo griežto vadovavimosi subsidiarumo principu, kuris reiškia, kad sprendimai negali būti priimami tik vienu valdymo lygmeniu, ir kuriuo užtikrinama, kad politika būtų formuojama ir įgyvendinama tinkamiausiu lygmeniu;

9. šiuos savo siūlymus pateikia atsižvelgdamas į dabartinį Europos integracijos lygį, kuriam sustiprinti reikia didesnės Europos, nacionalinio, regionų ir vietos lygmens politikų atsakomybės ir solidarumo laikantis **abipusiškumo principo** ⁽³⁾;

⁽³⁾ Pagal šį principą, kiekvienas bendrame sprendimų priėmimo procese dalyvaujantis valdymo lygmuo privalo stiprinti kitų lygmenų legitimumą ir pajėgumus (Landy ir Teles, „Beyond devolution: from subsidiarity to mutuality“; liet. *Anapus galių perskirstymo: nuo subsidiarumo link abipusiškumo*). Kitaip tariant, valdymas skirtingais lygmenimis neturėtų būti laikomas šių lygmenų konkurencija. Priešingai, šie lygmenys turi stengtis vienas kitą sustiprinti.

B. *Daugiapakopio valdymo vertybių ir principų puoselėjimas. Pažanga ir Stiprinimas*

Naujas institucinės pusiausvyros principo supratimas

10. pabrėžia, kad **institucinės pusiausvyros principas** ⁽⁴⁾, kuriuo grindžiama Europos Sąjungos struktūra, yra svarbiausias Europos demokratijos garantas, ir mano, kad atsižvelgiant į tai, jog įsigaliojus Lisabonos sutarčiai buvo sustiprintas Komiteto institucinis ir teisinis statusas ir todėl Komitetas gali savo prerogatyvas ginti Teisingumo Teisme, privalu Komiteto atžvilgiu griežtai laikytis šio principo;

11. mano, kad **Europos Sąjungos daugiapakopio valdymo chartijos** rengimas, siekiant pagrindines Europos Sąjungos vertybes papildyti vienodai suprantama Europos valdymo samprata, bus svarbus Komiteto politinio projekto įgyvendinimo etapas;

12. atkreipia dėmesį į tai, kad nėra nuoseklios Europos administracinės teisės, kuria būtų užtikrinti būtinausi regionų ir miestų konsultavimosi, jų veiklos koordinavimo ir dalyvavimo procedūrų standartai, todėl ragina Europos Komisiją laiku parengti Europos administracinių procedūrų aktą, kuriame būtų nustatytos labiau dalyvaujamojo pobūdžio procedūros, grindžiamos svarbiausiomis šios būsimos chartijos vertybėmis ir principais;

13. mano, kad persvarstant Komiteto bendradarbiavimo su Europos Komisija susitarimą, dėl kurio šiuo metu deramasi, turi būti labiau atsižvelgta į vietos ir regionų valdžios institucijų legitimumą ir atsakomybę vykdant Europos Sąjungos veiklą ir užtikrinta, kad dėl viso Europos sprendimų priėmimo proceso bendro intereso būtų laikomasi dviejų svarbiausių Europos Sąjungos principų – subsidiarumo ir proporcingumo, o daugiapakopio valdymo principas būtų pripažintas pagrindiniu;

14. mano, kad šis persvarstymas turėtų vykti kartu su dinamišku procesu, kuriam pasibaigus Europos Komisija priimtų koreguojamąjį veiksmų planą ir jame nurodytų didžiausią teritorinį poveikį galinčias turėti iniciatyvas ir *ex-ante* bei *ex-post* analizes, prie kurių RK galėtų prisidėti savo narių sukaupta patirtimi ir jo koordinuojamos vietos ir regionų valdžios institucijų platformos veikla (pavyzdžiui, platforma „Europa 2020“, Subsidiarumo ir ETBG platformos) ⁽⁵⁾;

⁽⁴⁾ Šis principas apibūdinamas kaip „galių padalijimo tarp Bendrijos institucijų sistema, kiekvienai institucijai priskiriant konkrečią funkciją Bendrijos institucinėje struktūroje ir konkrečių Bendrijai numatytų užduočių įgyvendinimą.“ Teismas teisės viršenybės principo laikymąsi užtikrina vertindamas, ar laikomasi institucijų pusiausvyros, pagal kurią kiekviena iš institucijų vykdo savo įgaliojimus gerbdama kitų institucijų įgaliojimus (žr. Teisingumo bylą 9/56 Meroni prieš Aukščiausiąją valdžios instituciją (1957 ir 1958 m.) Rink. p. 133–152, ir bylą 70/88 Europos Parlamentas prieš Tarybą (1990 m.) Rink., p. I-02041-2072, 21 ir 22 punktai).

⁽⁵⁾ 2010 m. birželio 29 d. José Manuel Barroso ir Mercedes Bresso bendras pranešimas spaudai (žr. MEMO/10/287: <http://europa.eu/rapid/>).

15. primygtinai ragina Europos Parlamentą institucijos lygmeniu griežčiau taikyti daugiapakopio valdymo principus ir mechanizmus bei kompleksinį požiūrį, taip pat pritaria pasiūlymui sukurti Europos daugiapakopio valdymo ženklą ⁽⁶⁾;

16. palankiai vertina Europos Sąjungos Tarybos iniciatyvą 2010 m. kovo mėn. ⁽⁷⁾ pirmą kartą surengti daugiapakopiam valdymui skirtą neoficialų ministrų posėdį, kurio išvadose Regionų komitetas aiškiai raginamas padėti nuolat vertinti daugiapakopio valdymo Europos Sąjungoje pažangą, ir prašo ES Tarybai pirmininkausiančių valstybių tęsti tokią iniciatyvą. Be to, pabrėžia, kad reguliariesnis Komiteto dalyvavimas Tarybos ir tarpvyriausybinuose posėdžiuose leidžia daryti išvadą, kad daugiapakopio valdymo srityje pasiekta pažangos;

17. palankiai vertina perspektyvą palaikyti glaudesnius santykius su Europos Vadovų Tarybos pirmininku ir tai, kad jis pripažįsta valstybių ir vyriausybių vadovų priimtų strateginių sprendimų poveikį vietos ir regionų valdžios institucijoms, todėl mano, kad prieš kiekvieną pavasario Europos Vadovų Tarybos posėdį būtų tikslinga surengti susitikimą;

18. numato užmegzti reguliariesnę dialogą su Teisingumo Teismu dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų ir teritorinės sanglaudos tikslo laikymosi tinkamai perkeltiant ES teisę į nacionalinę teisę, dėl teritorinės sanglaudos poveikio vietos ir regionų valdžios institucijoms ir dėl pagarbos keturioms laisvėms, taip pat dialogą su Audito Rūmais dėl tinkamo ES finansų valdymo ir šio valdymo poveikio teritorinei sanglaudai ir miestų bei regionų konkurencingumui;

Partneryste grindžiamas požiūris siekiant pažangaus reglamentavimo

19. pritaria naujam siūlomam požiūriui ir jo pažangaus reglamentavimo idėjai, grindžiamai Europos Sąjungos politikos ciklu, per kurį teisės aktai nuolat koreguojami atsižvelgiant į iššūkius ir aplinkybes, taip pat išsamiai vertinamas jų gyvendinimas, tačiau mano, kad laikantis tokio požiūrio turi būti geriau atsižvelgiama ir į jo regioninį bei vietos poveikį ⁽⁸⁾;

⁽⁶⁾ 2010 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl gero ES regioninės politikos valdymo: Europos Komisijos pagalbos ir kontrolės procedūros (2009/2231(INI) (P7_TA(2010) 0468)) (Mănescu).

⁽⁷⁾ 2010 m. kovo 17 d. Malagoje vykęs neoficialus už teritorinę politiką atsakingų ministrų posėdis, surengtas ES Tarybai pirmininkavusios Ispanijos iniciatyva pratęsiant 2010 m. sausio 18 d. Palmoje vykusį teritorinį dialogą.

⁽⁸⁾ Regionų komiteto nuomonė „Sumanus reguliavimas“, CdR 353/2010.

20. pakartoja savo prašymą, kad, kai kitą kartą bus persvarstomas tarpinstitucinis susitarimas dėl geresnės teisėkūros, būtų pridėtas atskiras protokolai, kuriame būtų tam tikros nuostatos, kuriomis vadovaujantis būtų užtikrintas aktyvus Komiteto dalyvavimas, visų pirma nuostatos, susijusios su teisės aktų poveikio vertinimu ir jų *ex post* vertinimu;

21. ketina aktyviau dalyvauti veiksmų plano „Geresnė teisėkūra“ stebėsenos procese ir visų pirma užtikrinti, kad Komiteto metinė subsidiarumo principo stebėsenos ataskaita taptų pripažintu indėliu į Komisijos metinę geresnės teisėkūros ataskaitą;

22. ragina persvarstyti Komisijos pasiūlytas pagrindines poveikio vertinimo gaires, kadangi tai padėtų parengti nuolatinius *ex ante* ir *ex post* teritorinius poveikio vertinimus ir nustatyti teritorinius įtraukiamos valdymo rodiklius. Komitetas pateiks konkrečių pasiūlymų šiuo klausimu remdamasis ligšioline bendradarbiavimo su Europos Komisija patirtimi;

23. visiškai pritaria aukšto lygio nepriklausomų suinteresuotųjų šalių grupės administracinei naštai mažinti (Stoiber grupė) darbo tikslui, kuris yra būtinas, ir pabrėžia savo išpareigojimą šioje grupėje siekti, kad būtų sumažinta vietos ir regionų institucijoms tenkanti našta;

24. apgailestauja, kad regionų ir vietos valdžios institucijos nepakankamai įtraukiamos į komitologijos procedūrą ir primygtinai ragina Europos Komisiją spręsti šią problemą, galinčią sutrukdyti tinkamai taikyti ES teisės aktus vietos ir regionų lygmeniu;

Piliečių atsakomybės už Europos integracijos procesą stiprinimas

25. palankiai vertina Europos Vadovų Tarybos įgaliosos svarstymų grupės rekomendacijas, kaip padėti Europos Sąjungai iš anksto numatyti ir veiksmingiau įveikti ilgalaikius iššūkius per 2020–2030 m. laikotarpį. Siūlydama **naują susitarimą** ši grupė pripažįsta daugiapakopio valdymo, pagal kurį įvairaus lygio valdžios institucijos dalijasi bendra kompetencija, o ne ją pasiskirsto, ir kuriuo gali ir turi būti grindžiamas ES politikos formavimas ir santykiai visais lygiais – asmenų ir ištisų kartų, taip pat vietovių, regionų ir valstybių narių, tinkamumą; palankiai vertina ekspertų grupės raginimą skatinti konsultavimąsi su Regionų komitetu ir jo dalyvavimą siekiant stiprinti politinį pilietiškumą ir taip padėti piliečiams prisiimti atsakomybę už Europos projektą ⁽⁹⁾;

⁽⁹⁾ Ištrauka iš Svarstymų grupės 2010 m. kovo mėn. pranešimo Europos Vadovų Tarybai „Projektas „Europa 2030. Iššūkiai ir galimybės“. 2010 m. kovo 8 d. Ši ataskaita įteikta Europos Vadovų Tarybos pirmininkui Herman Van Rompuy.

26. mano, kad svarbu atlikti **suskirstymo į regionus ir decentralizacijos Europos Sąjungoje** metinį vertinimą siekiant parengti priemonę įvertinti vietos ir regionų valdžios institucijų pažangą politinio, teisinio ir fiskalinio savarankiškumo srityje, kadangi tai yra žingsnis, kuris visų pirma reikalingas padėti Komitetui įvykdyti išpareigojimą dėl subsidiarumo principo stebėsenos ir kuris turi būti numatytas plėtojant glaudų bendradarbiavimą su Europos Tarybos vietos ir regionų valdžios institucijų kongresu;

27. pritaria, kad plėtojant institucinį bendradarbiavimą su Europos Parlamentu ir Europos Komisija būtų įgyvendinta programa Erasmus išrinktiems vietos ir regionų atstovams ir palankiai vertina Europos Parlamento pasiūlymą finansuoti bandomąjį projektą;

28. pabrėžia, kad yra pasirengęs prisidėti įgyvendinant naują tiesioginės demokratijos priemonę – ES piliečių iniciatyvą; be kita ko, siūlo naudoti savo paties ir savo narių informacijos kanalus ir tinklus siekiant didinti informuotumą apie EPI ir visapusiškai padėti Komisijai, pavyzdžiui, atliekant siūlomų iniciatyvų priimtino *ex ante* patikrą norint įvertinti jų poveikį subsidiarumo ir proporcingumo principams; be to, jis galėtų padėti rinkti ir skleisti informaciją apie planuojamas arba vykdomas Europos piliečių iniciatyvas ir rengti dalyvaujamasias diskusijas Briuselyje ir kitur ⁽¹⁰⁾; galiausiai, Komitetas norėtų visapusiškai dalyvauti Europos Parlamento rengiamuose klausimuose dėl sėkmingų EPI ir padėti juos rengti;

29. kad šis procesas paspartėtų, reikalauja bendradarbiauti su Komisija, kaip ir su kitomis institucijomis. Ši priemonė turėtų būti įgyvendinama per partnerystę, ypač skatinant diskusijas vietos ir regionų valdžios institucijose, regionų parlamentuose ir pasitelkiant vietos ir regionų žiniasklaidą;

30. mano, kad Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją įtraukus į Europos Sąjungos pirminę teisę ir Europos Sąjungai prisijungus prie Europos žmogaus teisių konvencijos būtų galima pagerinti **pagrindinių teisių apsaugą įvairiais lygmenimis**; todėl prašo sudaryti jam galimybę dalyvauti institucijų dialoge dėl Europos Komisijos rengiamos metinės Chartijos taikymo ataskaitos. Šio dialogo pageidauja Europos Sąjungos Taryba, kuri mano, kad „siekiant veiksmingai taikyti Chartiją šis procesas turėtų būti grindžiamas visų ES institucijų, įstaigų ir organų“ ⁽¹¹⁾ veiksmiais;

⁽¹⁰⁾ Regionų komiteto nuomonė „Europos piliečių iniciatyva“, CdR 167/2010 fin.

Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl piliečių iniciatyvos, COM(2010) 119 final.

⁽¹¹⁾ Tarybos išvados dėl Tarybos veiksmų ir iniciatyvų siekiant įgyvendinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją. 2011 m. gegužės 23 d. Briuselyje įvykęs 3092-asis Bendrųjų reikalų tarybos posėdis.

31. ketina stiprinti bendradarbiavimą su Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra organizuojant kasmetinį dialogą dėl pagrindinių teisių skatinimo ir apsaugos įvairiais lygmenimis, o 2013 m., kurie paskelbti Europos piliečių metais, įgyvendins naujas iniciatyvas;

32. ragina stiprinti decentralizuotos komunikacijos veiklą Europos savivaldybėse ir regionuose informuojant apie Europos Sąjungos įgyvendintus veiksmus ir jų poveikį piliečiams ir pabrėžia, kad reikia nedelsiant numatyti pakankamas finansines lėšas šiai veiklai remti pasitelkiant populiariausias visuomenėje regionų ir vietos žiniasklaidos priemones;

C. Perkelti daugiapakopį valdymą į Europos sąjungos strategijas ir politiką

Daugiapakopio valdymo principas – pagrindinis visos didelį teritorinį poveikį turinčios ES politikos ir strategijų principas

33. mano, kad siūloma strategijos „Europa 2020“ valdymo struktūra ir struktūra, kuria turės būti grindžiama sanglaudos politikos reforma, turi būti užtikrintas dvejopas modelio pokytis:

- daugiapakopis valdymas turi būti visiškai integruotas į didelio teritorinio poveikio politikos teisės aktų ir reguliavimo nuostatas, visų pirma susijusias su būsima sanglaudos politika,
- įvairių lygmenų ir įvairių suinteresuotųjų subjektų partnerystės principas turi būti stiprinamas jį įgyvendinant;

Naujas Europos augimo valdymo pagrindas

34. pabrėžia, kad esant biudžeto krizei, kurią šiuo metu patiria Europa ir kurios ekonominės ir socialinės pasekmės piliečiams kelia didžiausią susirūpinimą, Europos Sąjungos pridėtinės vertės ir priemonių šioms pasekmėms įveikti klausimas yra ypač svarbus;

35. pritaria Europos Parlamento pasiūlytam ir ES Tarybai pirmininkaujančios Lenkijos įgyvendintam „sutartiniam“ metodui – kartu apibrėžti 2014–2020 m. Europos Sąjungos išlaidų prioritetus ir jų finansavimą;

36. nori dalyvauti šioje iniciatyvoje turint omenyje labai svarbų regionų ir vietos valdžios institucijų indėlį (16 proc. Europos Sąjungos BVP ir 58 proc. Europos viešųjų investicijų) į Sąjungos ekonomikos atgaivinimą⁽¹²⁾;

37. šiuo požiūriu perspėja dėl neraminančios vietos ir regionų valdžios institucijų turimų viešųjų finansų padėties, kuri gali turėti neigiamos įtakos Europos ekonomikos atgaivinimui ir dėl kurios gali būti sunku sėkmingai įgyvendinti stra-

tegiją „Europa 2020“, todėl mano, kad rengiant kitą daugiametę finansinę programą turėtų būti įvertinta vietos ir regionų viešųjų finansų padėtis;

Partnerystė grindžiamas strategijos „Europa 2020“ ir jos septynių pavyzdinių iniciatyvų įgyvendinimas sudarant teritorinius paktus

38. pažymi, kad visos Europos Sąjungos institucijos tvirtai pripažįsta, jog būtina įvesti daugiapakopį valdymą norint pasiekti svarbiausius strategijos „Europa 2020“ ir jos septynių pavyzdinių iniciatyvų tikslus;

39. todėl ypač remia 2011 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Tarybos išvadose pateiktą rekomendaciją⁽¹³⁾, kurioje teigiama, kad, norint užtikrinti atsakomybę už strategijos „Europa 2020“ tikslus siekiant įgyvendinti Europos semestrą, be kitų svarbiausių politinių ir ekonominių subjektų, būtina aktyviai įtraukti tiek Komitetą, tiek regionus;

40. palankiai vertina tai, kad kai kurių valstybių narių nacionalinėse reformų programose geriau atsižvelgiama į įvairių valdymo lygmenų partnerystės potencialą; vis dėlto apgailestauja, kad akivaizdžiai trūksta patikimų mechanizmų ir procedūrų, padedančių įgyvendinti daugiapakopio valdymo principą, kad būtų užtikrintas veiksmingas politikos sričių integravimas ir įvairių valdymo lygmenų darbotvarkių ir biudžetų suderinimas pagal subsidiarumo principą;

41. todėl primygtinai ragina valstybes nares užtikrinti aktyvų regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimą ir rengiant, ir įgyvendinant tiek nacionalines reformų, tiek stabilumo ir konvergencijos programas, kadangi atotrūkį tarp strategijos „Europa 2020“ bendrų tikslų ir nacionalinėse reformų programose skelbiamų rezultatų galima įveikti tik užtikrinus įvairių valdymo lygmenų partnerystę⁽¹⁴⁾;

⁽¹³⁾ Atsižvelgdamas į 2011 m. kovo 24–25 d. Europos Vadovų Tarybos išvadą (EUCO 10/1/11 REV 1), Regionų komitetas, vykdydamas platformos „Europa 2020“ veiklą, konstatavo, kad pagal nacionalinėse reformų programose pateiktą informaciją:

dviuose trečdaliuose valstybių narių (19 iš 27) vietos ir regionų valdžios institucijos dalyvavo rengiant nacionalines reformų programas;

daugumoje valstybių narių su vietos ir regionų valdžios institucijomis konsultuotasi, o aštuoniose iš jų šios institucijos tiesiogiai dalyvavo rengiant NRP;

trylikos valstybių narių nacionalinėse reformų programose (įskaitant penkias, turinčias daugiausia gyventojų) minimos daugiapakopio valdymo grindžiamos iniciatyvos;

dvi valstybės narės (BE ir PT) nustatė diferencijuotus tikslus regionams;

viena valstybė narė (RO) pranešė ir dokumente aiškiai nurodė, kad pasinaudos RK pasiūlymu sudaryti teritorinius paktus;

kai kurios valstybės narės užsibrėžė tikslą laikytis kompleksinio požiūrio ir stiprinti įvairių valdymo lygmenų sinergiją kuriant veiksmingesnes koordinavimo ir dialogo struktūras.

⁽¹⁴⁾ Regionų komiteto nuomonė „Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų“, CdR 72/2011 rev.1, ir Regionų komiteto rezoliucija dėl aktyvesnio vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo strategijoje „Europa 2020“, CdR 199/2010 fin.

⁽¹²⁾ Regionų komiteto nuomonė „Privačiųjų ir viešųjų investicijų telkimas ekonomikai gaivinti ir ilgalaikiams struktūriniais pokyčiams skatinti. viešojo ir privačiojo sektorių partnerystės plėtojimas“, CdR 21/2010 fin.

42. be to, prašo Europos Komisijos stiprinti valstybių narių nacionalinių reformų programų ir metinių pažangos ataskaitų „valdymo“ aspekto stebėseną, kad ES Taryba galėtų pateikti aiškias rekomendacijas, skirtas paskatinti valstybes nares išplėsti ir stiprinti įvairių valdymo lygmenų partnerystę įgyvendinant nacionalines reformų programas;

43. pakartoja **sutarčių tarp įvairių lygmenų sudarymo tikslą**, kuriuo turėtų būti vadovujamasi įgyvendinant septynias pavyzdines iniciatyvas ir diegiant novatoriškus mechanizmus⁽¹⁵⁾, kokie numatyti vietos skaitmeninėse darbotvarkėse ir suinteresuotųjų subjektų susitarimuose, pasiūlytuose pagal Europos skaitmeninę darbotvarkę⁽¹⁶⁾, Europos Komisijos įkurtą pažangios specializacijos platformą, arba įgyvendinant pavyzdinių iniciatyvų „Judus jaunimas“ ir „Inovacijų sąjunga“ tikslus sustiprinant visų lygmenų subjektų ir strategijų darną⁽¹⁷⁾;

44. apgailestauja, kad strategijai „Europa 2020“ įgyvendinti visais atvirojo koordinavimo metodo etapais trūksta tiesioginio regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimo, todėl primygtinai reikalauja užtikrinti šių institucijų dalyvavimą minėtame procese;

45. primena **kompleksinio požiūrio** pridėtinę vertę visų pirma stiprinant, laikantis subsidarumo principo, ES tvaraus vystymosi strategijos ir strategijos „Europa 2020“ sinergiją, struktūrinių fondų panaudojimą investicijoms į energetiką, taip pat tikslo švelninti klimato kaitos padarinius ir prisitaikyti prie jų įtraukimą į visas esamas ES strategines programas, visų pirma susijusias su žemės ūkiu ir kaimo plėtros politika;

Naujas būsimos sanglaudos politikos modelis

46. primena, kad konsultacijų dėl Komisijos Penktosios sanglaudos ataskaitos rezultatai patvirtina Komiteto ir visų regionų ir vietos valdžios institucijų raginimą stiprinti partnerystę grindžiamą principą. Šį principą patvirtino Taryba, kuri pripažino daugiapakopio valdymo svarbą siekiant strategijos „Europa 2020“ tikslų ir šiuo tikslu įgyvendinant naują sanglaudos politiką⁽¹⁸⁾;

47. palankiai vertina tai, kad 2011 m. gegužės mėn. Tarybos priimtoje *Teritorinėje darbotvarkėje 2020* rekomenduojama taikyti daugiapakopio valdymo principą teritorinės sanglaudos tikslams pasiekti, Europos Komisija raginama poveikio vertinimuose atsižvelgti į teritorinį aspektą ir prašoma pateikti informaciją apie vietos ir regionų valdžios institucijų indėlių;

⁽¹⁵⁾ Regionų komiteto rezoliucija dėl geresnių priemonių strategijai „Europa 2020“ įgyvendinti. Valstybių narių ir Sąjungos bendrosios ekonominės ir užimtumo politikos gairės, CdR 175/2010 fin.

⁽¹⁶⁾ Europos Komisijos darbo dokumentas SEC (2011) 708 (http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/scoreboard.pdf). Šiuo aspektu RK paprašė savo nuomonėje CdR 104/2010 fin Europos skaitmeninės darbotvarkės valdymo cikle skirti aktyvų vaidmenį Komitetui, vietos ir regionų valdžios institucijoms ir jų asociacijoms.

⁽¹⁷⁾ CdR 373/2010 fin.

⁽¹⁸⁾ Tarybos išvados dėl Penktosios ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaitos, 3068-asis Bendrųjų reikalų tarybos posėdis, 2011 m. vasario 21 d. Regionų komiteto nuomonė „Sanglaudos politikos indėlis įgyvendinant strategiją „Europa 2020“, CdR 223/2010 fin.

48. su pasitenkinimu pažymi, kad numatydamą sanglaudos politiką po 2013 m. Komisija atsižvelgė į Komiteto lūkesčius, susijusius su kai kuriais daugiapakopio valdymo principais ir mechanizmais, taip pat **kompleksinį ir daugiafunkcinį metodą**⁽¹⁹⁾, savo bendrojo reglamento dėl struktūrinių fondų ir sanglaudos fondo projekte atsižvelgdama į prašymus:

— įtraukti aiškią nuostatą naujame straipsnyje dėl partnerystės ir daugiapakopio valdymo – dviejų principų, kurių turi būti laikomasi visuose partnerystės susitarimų ir darbo programų vykdymo etapuose,

— atsižvelgti į šiuos bendruosius principus kituose atitinkamuose reglamento straipsniuose, susijusiuose su partnerystės susitarimais ir darbo programomis,

— įtraukti reikalavimą valstybėms narėms savo metinėje ataskaitoje apžvelgti pažangą, pasiektą laikantis partnerystės ir daugiapakopio valdymo principų,

— numatyti galimybę rengti funkcines veiklos programas;

49. teigiamai vertina Komisijos pasiūlymą kurti bendrą strateginę programą, apimančią įvairias priemones imtis ES veiksmų regionų vystymosi srityje (EŽŪFKP, struktūriniai fondai, ERPF ir ESF, sanglaudos fondai, EŽF); ir prašo užtikrinti realų vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą rengiant partnerystės susitarimus;

50. todėl prašo Europos teisėkūros institucijas patvirtinti šias nuostatas ir jas sustiprinti šiomis priemonėmis:

— įtraukiant vietos ir regionų valdžios institucijų atstovus į valstybių narių delegacijas, kai deramasi su Europos Komisija dėl partnerystės susitarimo turinio,

— tvirtai konsoliduojant partnerystės ir daugiapakopio valdymo principus būsiamame Europos kodekse, skirtame šių principų tikslams ir kriterijams,

— vykdant Europos Komisijos ir Regionų komiteto dialogą dėl jų metinių ataskaitų valdymo aspektų, kad, prieš Tarybai priimant savo rekomendacijas, būtų įvertinta pažanga ir nustatytos kliūtys, su kuriomis susiduria kiekviena valstybė narė,

⁽¹⁹⁾ Regionų komiteto perspektyvinė nuomonė „Sanglaudos politikos ateitis“, CdR 210/2009 fin.

Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Penktosios ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos ataskaitos išvados. Sanglaudos politikos ateitis“, COM(2010) 642 final.

— laikui bėgant parengiant bendradarbiavimo veiksmingumo rodiklį, kad būtų galima įvertinti dalyvaujamojo valdymo laipsnį valstybėse narėse;

51. **teritorinį bendradarbiavimą** laiko neatsiejama regioninės politikos dalimi, o Europos teritorinio bendradarbiavimo grupę – tikra daugiapakopio valdymo „laboratorija“⁽²⁰⁾;

52. palankiai vertina tai, kad 2011 m. spalio mėn. Europos Komisijos pasiūlymu dėl ETBG reglamento persvarstymo siekiama įgyvendinti teritorinės sanglaudos tikslą ir kad į jį įtrauktos ankstesnės RK rekomendacijos, visų pirma pasiūlymas dėl dvišalių ETBG sudarymo su trečiųjų šalių subjektais⁽²¹⁾. Atkreipia dėmesį, kad ETBG – tai struktūra, turinti didelį bendradarbiavimo potencialą ne tik įgyvendinant regioninę, bet ir kitų ES sektorių politiką;

53. pabrėžia Regionų komiteto ETBG platformos vaidmenį skatinant šią priemonę ir suteikiant praktinę paramą besisteigiančioms naujoms ETBG, visų pirma dalijantis gerąja praktika;

54. prašo Europos Komisijos kuriant makroregionines strategijas ypatingą dėmesį skirti:

— griežtam daugiapakopio valdymo principo laikymuisi organuose, atsakinguose už konsultacijas dėl makroregioninių strategijų, jų rengimą, įgyvendinimą ir stebėseną,

— stebėsenos priemonių ir finansinių programų parengimui, kurios, pagrįstos vietos ir regionų vystymo strategijomis ir planais, padės užtikrinti daugiapakopio metodo laikymąsi ir plėtoti makroregionus ir kaip teritorinius branduolius,

— struktūruotam vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimui rengiant galutinę minėtų strategijų struktūrą, siekiant išvengti galimo valdymo sutelkimo nacionaliniu lygiu,

— minėtų strategijų Europos pridėtinės vertės pateikimui, visų pirma baltojoje knygoje;

Kartu kurti bendrąją rinką

55. palankiai vertina dvylika Bendrosios rinkos akte pasiūlytų svertų augimui, konkurencingumui ir socialinei pažangai skatinti ir pritaria Tarybai, kuri atkreipė dėmesį į būtinybę stiprinti bendrosios rinkos valdymą ir paragino Europos Komisiją tęsti veiklą šia kryptimi⁽²²⁾;

⁽²⁰⁾ Regionų komiteto nuomonė savo iniciatyva „Naujos ETBG reglamento persvarstymo perspektyvos“, CdR 100/2010 fin.

⁽²¹⁾ Regionų komiteto nuomonė savo iniciatyva „Naujos ETBG reglamento persvarstymo perspektyvos“, CdR 100/2010 fin.

⁽²²⁾ 3105-asis Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos posėdis dėl Bendrosios rinkos akto išvadų. Prioritetai suteikiant naują impulsą bendrajai rinkai, 2011 m. liepos 12 d., Briuselis. Regionų komiteto nuomonė „Bendrosios rinkos aktas“, CdR 330/2010 fin.

56. pažymi, kad savo pranešime dėl valdymo ir partnerystės bendrojoje rinkoje Europos Parlamentas pažymėjo, kad „bendrosios rinkos taisyklės dažnai įgyvendina vietos ir regioninės valdžios institucijos“; ragina Komisiją ir valstybes nares toliau plėtoti partnerystę su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir įgyvendinti ją ne tik vykdant sanglaudos, bet ir bendrosios rinkos politiką⁽²³⁾;

57. todėl prašo vykdyti Bendrosios rinkos akto tikslų bendro įgyvendinimo stebėseną, kad būtų užtikrintas iniciatyvos koordinavimas ir, besiremiant partnerystės ryšiais, sukurta bendroji rinka; mano, kad šią užduotį turi atlikti strategijos „Europa 2020“ stebėsenos platforma, kurios viena stebėsenos sričių yra bendrosios rinkos atgaivinimas;

58. pabrėžia, kad Komiteto ženklo „Verslus Europos regionas“ indėlis plėtojant integruoto teritorijų vystymosi strateginę viziją visų pirma grindžiamas Smulkiojo verslo akto principais⁽²⁴⁾; prašo, be kita ko, kurti „Smulkiojo verslo akto partnerystes“ siekiant įgyvendinti SVA regionų lygmeniu ir numatyti „MVĮ pasiuntinius“ nacionaliniu, regioniniu ir (arba) teritoriniu lygmenimis, taip pat pageidauja dalyvauti būsimos SVA patariamiosios grupės veikloje;

59. dar kartą pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijas, ir ypač teisėkūros galią turinčius regionus būtina įtraukti į dalyvaujamuosius mechanizmus siekiant užtikrinti kuo geresnį bendrosios rinkos teisės aktų perkėlimą į nacionalinę teisę ir jų taikymą;

Būsima aplinkos, klimato kaitos ir energetikos politika⁽²⁵⁾ (26)

60. ragina tarptautines institucijas ir Europos Sąjungą atsižvelgti į regionų ir vietos valdžios institucijų kuriamą pridėtinę vertę aplinkos apsaugos ir tvaraus vystymosi valdymo srityse pasaulio mastu, be kita ko, įgyvendinant daugiašalius aplinkosaugos susitarimus, tokius kaip Jungtinių Tautų bendroji klimato kaitos konvencija (JTBBKK) ir Biologinės įvairovės konvencija, taip pat darbotvarkė „Rio+20“, skirta ekologiškai ekonomikai ir tvaraus vystymosi valdymui⁽²⁷⁾;

⁽²³⁾ Pranešimas dėl valdymo ir partnerystės bendrojoje rinkoje (2010/2289 (INI)).

⁽²⁴⁾ Regionų komiteto nuomonės projektas „Smulkiojo verslo akto Europai apžvalga“, CdR 151/2011 rev. 1.

⁽²⁵⁾ Žr. RK perspektyvinėje nuomonėje CdR 164/2010 „Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo ateities aplinkos politikoje“ pateiktas išsamias rekomendacijas kaip taikyti daugiapakopio valdymo metodą visuose ES aplinkos apsaugos politikos formavimo etapuose.

⁽²⁶⁾ Be to, žr. Komisijos baltąją knygą „Bendrosios Europos transporto erdvės kūrimo planas. Konkurencingos efektyviu išteklių naudojimu grindžiamos transporto sistemos kūrimas“, COM(2011) 144 final.

⁽²⁷⁾ Regionų komiteto nuomonė „ES ir tarptautinė biologinės įvairovės politika po 2010 m.“, CdR 112/2010 fin, Regionų komiteto nuomonė „Tarptautinė kovos su klimato kaita politika po Kopenhagos konferencijos“, CdR 245/2010 fin, Regionų komiteto nuomonės projektas „Vietos ir regionų valdžios institucijų rekomendacijos JT 2012 m. konferencijai tvaraus vystymosi klausimais („RIO+20“), CdR 187/2011 rev. 1.

61. teigia, kad norint į prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių įgyvendinimą konstruktyviai įtraukti vietos ir nacionalinių lygmenį, būtų tikslinga sudaryti į rezultatus orientuotus susitarimus, kuriais kiekvienas valdymo lygmuo galėtų savanoriškai įsipareigoti siekti klimato kaitos švelninimo ir prisiimtų bendrą atsakomybę už savo indėlį⁽²⁸⁾;

62. pabrėžia vis didėjančią regionų ir įmonių „energetikos ir klimato aljansų“ tam tikrame sektoriuje arba kelete sektorių svarbą. Šiuos aljansus reikėtų tvirtai remti, siekiant toliau kuo greičiau plėtoti ir diegti mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančias technologijas steigiant vietos ir regionų lygmens valdžios institucijų ir MVĮ partnerystes;

63. atkreipia dėmesį, kad miesto vietovėse išmetama 75 proc. anglies dvideginio ir pabrėžia, kad norint visame pasaulyje imtis veiksmų, reikia taikyti daugiapakopio valdymo principą, pagal kurį veiksmus, remiantis subsidiarumo principu, tarpusavyje turi derinti vietos, regionų, nacionalinio ir viršvalstybinio lygmens valdžios institucijos. Todėl Regionų komitetas pabrėžia, kad jo siūlomas „Regionų ir vietos valdžios institucijų teritorinis paktas dėl strategijos „Europa 2020“ yra labai svarbi priemonė klimato kaitos klausimams spręsti;

64. pabrėžia, kad reikia atidžiai įvertinti su strategija „Energetika 2020“ susijusių strateginių gairių ir teisės aktų nuostatų poveikį vietos ir regionų valdžios institucijų administracinėms ir finansinėms sąnaudoms ir užtikrinti, kad būtų laikomasi subsidiarumo ir proporcingumo principų; ryžtingai remia šiai strategijai įgyvendinti skirtų naujoviškų priemonių sukūrimą⁽²⁹⁾;

65. pakartoja Merų pakte prisiimtą įsipareigojimą siekti bendro CO₂ mažinimo tikslo ir rekomenduoja šį tikslą susieti su kitomis (ne tik CO₂ mažinimo) tvarios ekonomikos teminėmis sritimis, pavyzdžiui, vandentvarka, ir jo siekti platesnėje geografinėje erdvėje, t. y. įgyvendinant Viduržemio jūros šalių sąjungą ir Rytų partnerystę pasinaudojant Komiteto įkurtomis politinėmis platformomis: Europos ir Viduržemio jūros regiono valstybių vietos ir regionų valdžios institucijų asamblėja (ARLEM) ir Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijų konferencija (CORLEAP), o pasaulio lygmeniu – Merų paktu „Mundus“;

Būsima bendra žemės ūkio politika, žuvininkystės politika ir jūrų politika

66. mano, kad, norint po 2013 m. sėkmingai persvarstyti BŽŪP, privalu taikyti daugiapakopį valdymą siekiant užtikrinti, kad regionų ir vietos valdžios institucijos dalyvautų nustatant šios politikos gaires, jos įgyvendinimo nuostatas ir ją valdant,

⁽²⁸⁾ Regionų komiteto nuomonė „Tarptautinė kovos su klimato kaita politika po Kopenhagos konferencijos“, CdR 245/2010 fin.

⁽²⁹⁾ Regionų komiteto perspektyvinė nuomonė „Vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmuo ateities aplinkos politikoje“, CdR 164/2010 fin, ir Regionų komiteto perspektyvinė nuomonė „Klimato kaita ir būsimas ES biudžetas“, CdR 104/2011 fin.

taip pat užtikrinant sinergiją tarp kaimo plėtros ir kitų ES politikos sričių, visų pirma sanglaudos politikos⁽³⁰⁾;

67. siekdamas, kad būtų iki galo išnaudotas vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimo rengiant bendrą žemės ūkio ir kaimo plėtros politiką mechanizmas, prašo sudaryti jam sąlygas visapusiškai dalyvauti Europos Komisijos konsultacinių grupių parengiamajame darbe;

68. laikosi nuomonės, kad naujojoje žuvininkystės politikoje turi būti laikomasi kompleksinio požiūrio siekiant užtikrinti žuvininkystės gyvybingumą ir tausų žuvininkystės išteklių naudojimą; palankiai vertina sprendimų priėmimo tvarkos decentralizavimą siekiant sumažinti nenuoseklumą, kurį lemia kai kur europiniu lygiu taikomas mikro valdymas, taip pat palankiai vertina tai, kad tam tikrais atvejais taikoma komitologijos procedūra ir kad teisės aktuose tam tikros žuvininkystės veiklos valdymas patikėtas valstybėms narėms, regionams ir pačiam sektoriui;

69. ragina koordinuoti su jūros zonų naudojimu susijusių atskirų sektorių politiką ir sukurti vieną bendrą Europos fondą, skirtą jūros klausimams ir žuvininkystei, kuris apimtų visas šiuose sektoriuose naudojamas priemones, ir todėl remia Europos jūrų platformos sukūrimą kaip priemonę, galinčią padėti vietos ir regionų valdžios institucijoms bei suinteresuotiesiems subjektams dalytis užduotimis ir keistis gerosios praktikos pavyzdžiais⁽³¹⁾;

Stokholmo programos įgyvendinimas kartu su vietos ir regionų valdžios institucijomis

70. primena, kad Komiteto dalyvavimas įgyvendinant su Stokholmo programa susijusių veiksmų planą ir nustatant vertinimo metodus yra svarbus siekiant užtikrinti, kad būtų geriau atsižvelgta į vietos ir regionų valdžios institucijų lygmeniu sukauptą patirtį;

71. mano, kad regionų ir vietos valdžios institucijų dalyvavimas kuriant su neteisėta imigracija susijusių Europos sistemą, nustatant kovos su neteisėta imigracija priemones, užtikrinant imigrantų pagrindinių teisių apsaugą ir vykdant vystomąjį bendradarbiavimą su emigracijos kilmės šalimis padės sustiprinti Sąjungos veiklos legitimumą, jeigu bus tvirtai laikomasi subsidiarumo principo;

72. prašo atlikti teritorinio poveikio vertinimus, per kuriuos būtų įvertinti reikalavimai regionų ir vietos valdžios institucijoms, nustatyti įgyvendinant Europos ir nacionaliniu lygmeniu priimtas teisinės priemones;

⁽³⁰⁾ Regionų komiteto nuomonė savo iniciatyva „BŽŪP ateitis po 2013 m.“, CdR 127/2010 fin.

⁽³¹⁾ Regionų komiteto nuomonė „Integruotos jūrų politikos vystymas ir jūrų pažinimas 2020 m.“, CdR 339/2010 fin.

73. su pasitenkinimu pažymi, kad Komiteto dalyvavimas kasmetinėse integracijai skirtose ministrų konferencijose, jo indėlis į Europos integracijos forumo veiklą, dalyvavimas Komisijai rengiant vadovą integracijos klausimu, kuriame pateikiami vietos ir regionų valdžios institucijų gerosios praktikos pavyzdžiai, taip pat nustatant Europos integracijos fondo metinius ir daugiamečius prioritetus, lėmė tai, kad daugiapakopis valdymas buvo pripažintas Antrojoje Europos integracijos darbotvarkėje⁽³²⁾, kurioje numatyta:

- atitinkamų skirtingo lygmens suinteresuotųjų subjektų teritorinio pobūdžio susitarimai,
- aktyvesnis vietos ir regioninių subjektų dalyvavimas nustatant integracijos politiką pagal ES programas,
- aktyvesnis konsultacijų procesas rengiant strateginius susitikimus su Regionų komitetu,
- lanksčių priemonių rinkinio, įskaitant Europos modulius, kuriais siekiama remti nacionalinę ir vietos politiką ir veiksmus, sukūrimas;

Daugiapakopio valdymo mechanizmai ES plėtros strategijai paremti

74. palankiai vertina pasirengimo narystei pagalbos priemonės (PNPP) koregavimą siekiant ją priderinti prie šių pagalbą gaunančių šalių vietos ir regionų valdžios institucijų poreikių ir teritorinio bendradarbiavimo, visų pirma Europos teritorinio bendradarbiavimo grupių (ETBG), plėtojimo, kadangi tai yra svarbiausios daugiapakopio valdymo europinio matmens stiprinimo priemonės;

Daugiapakopiu valdymu sustiprinta kaimynystės politika

75. primena, kad ir Viduržemio jūros regiono valstybių vietos ir regionų valdžios institucijų asamblėja (ARLEM), ir Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijų konferencija (CORLEAP), vienijanti Europos Sąjungos ir Viduržemio jūros šalių sąjungos, taip pat Rytų partnerystės vietos ir regionų valdžios institucijų atstovus, papildo šių dviejų procesų institucinę struktūrą;

76. mano, kad daugiapakopė demokratija ir įtraukus metodus yra būtinos šių iniciatyvų sėkmę lemiančios sąlygos, ir pažymi, kad šios dvi kaimynystės politikos teritorinį aspektą stiprinančios politikos iniciatyvos padeda tenkinti akivaizdų poreikį kurti nuolatinės vietos ir regionų lygmens politines ir administracines struktūras, veiksmingai taikyti finansines priemones ir įgyvendinti mechanizmus, skirtus skatinti partnerystės šalių ekonominį, socialinį ir teritorinį vystymąsi, visų pirma vykdam tarp-regioninį bendradarbiavimą;

77. imasi priemonių užtikrinti, kad ARLEM galėtų aktyviai dalyvauti Viduržemio jūros šalių sąjungos valdyme taip sudarant

⁽³²⁾ Komisijos pasiūlymas dėl Europos trečiųjų šalių piliečių integracijos darbotvarkės, COM(2011) 455 final.

galimybę trijų pakrančių vietos ir regionų valdžios institucijoms dalyvauti įvairiuose organuose vykstančiame politiniame dialoge ir taikyti bendradarbiavimo stiprinimo mechanizmus bei priemones;

78. stiprinant kartu su CORLEAP sukurtą institucinę platformą, nori užmegzti nuolatinį dialogą su Europos Komisija ir partnerystės šalimis siekiant nustatyti konkrečias nuostatas, kuriomis remiantis Rytų partnerystės šalių vietos ir regionų valdžios institucijos galėtų dalyvauti keturių partnerystės platformų veikloje, taip pat rengiant asociacijos susitarimus, strateginius dokumentus ir veiksmų planus, visų pirma įgyvendinant ir vertinant nacionalines orientacines programas;

Daugiapakopis valdymas globalizacijos sąlygomis: galima nauja raida

79. ragina laikytis teritorinio požiūrio persvarstant Europos vystymosi politiką ir remia aktyvesnį vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimą įgyvendinant Tūkstantmečio vystymosi tikslus⁽³³⁾; pabrėžia, kad būtina suteikti paramą šalių partnerių vietos ir regionų valdžios institucijų techniniams ir finansiniams pajėgumams plėtoti;

80. pabrėžia decentralizuoto bendradarbiavimo pridėtinę vertę, visų pirma šių iniciatyvų: decentralizuoto bendradarbiavimo konferencijų, kurių tikslas skatinti ES vietos ir regionų valdžios institucijų bendradarbiavimą ir politinį dialogą, decentralizuoto bendradarbiavimo portalo ir decentralizuoto bendradarbiavimo biržos. Tai yra priemonės, kurias ateityje reikės stiprinti vykdam institucijų bendradarbiavimą Europos lygmeniu;

81. su pasitenkinimu pažymi, kad aktyvus daugelio tarptautinių organizacijų dalyvavimas konsultacijų dėl baltosios knygos dėl daugiapakopio valdymo⁽³⁴⁾ procese parodė, koks jiems yra svarbus šis metodas Europos Sąjungos lygmeniu siekiant plėtoti jų veiklos regioninį aspektą ir kituose pasaulio regionuose kurti partnerystę, propaguojančią sektorių politikos papildomumą;

82. todėl, atsižvelgdamas į pripažintą vietos ir regionų valdžios institucijų vaidmenį taikant pasaulinės valdysenos mechanizmus, atkreipia dėmesį į:

- tendenciją, ypač vyraujančią tarp tarptautinių organizacijų, geriau atsižvelgti į globalizacijos teritorinį poveikį regionų ir vietos valdžios institucijoms ir kylančias diskusijas dėl bendros darnaus vystymosi ir sanglaudos politikos pasaulio mastu⁽³⁵⁾,
- paradiplomatinės vietos ir regionų valdžios institucijų lygmeniu svarbą, visų pirma miestų diplomatinę ir tą, kurią vykdo teisėkūros galią turintys regionai,

⁽³³⁾ Regionų komiteto nuomonė dėl Komisijos žaliosios knygos „Integracinis augimas ir tvarų vystymąsi remianti ES vystymosi politika. ES vystymosi politikos poveikio didinimas“, CdR 408/2010 fin.

⁽³⁴⁾ Konsultacijų dėl Regionų komiteto baltosios knygos dėl daugiapakopio valdymo ataskaita, CdR 25/2010 fin.

⁽³⁵⁾ Žr. Pasaulio regionų asociacijų forumo (FOGAR) veiklą.

— dialogo ir dalijimosi patirtimi su kitais dideliais regionais, turinčiais savo rūmus subnacionaliniu lygmeniu, pavyzdžiui, Vakarų Afrikos ekonominė ir pinigų sąjunga (VAEPS) ar MERCOSUR regioniniai rūmai, indėlių,

— esamas naujas bendradarbiavimo ir politinio dialogo formas, kurias Regionų komitetui ir regionų ir vietos valdžios institucijoms yra pasiūliusios tam tikros tarptautinės organizacijos (Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO), Tarptautinė darbo organizacija (TDO), Jungtinių Tautų aplinkos programa (JTAP), JT vystymo programa ir UNHABITAT, UNESCO ar Maisto ir žemės ūkio organizacija (FAO) ir kt.)⁽³⁶⁾;

83. todėl daro išvadą, kad pasaulio bendruomenėje stiprėja decentralizacijos siekis ir regionų lygmens dalyvių įtaka; tokios tendencijos gali tik paskatinti šias organizacijas prisidėti prie globalizacijos valdymo mechanizmų ir taip formuoti naują daugiašališkumo modelį;

D. Tolesni daugiapakopio valdymo įgyvendinimo etapai

84. ėmėsi iniciatyvos parengti „**Daugiapakopio valdymo rezultatų suvestinę**“, kuri būtų rengiama kasmet ir padėtų įvertinti, kaip Europos Sąjungos politikos cikle atsižvelgiama į pagrindinius šio valdymo būdo principus ir mechanizmus, dėmesį sutelkiant į analizuojamos politikos ir strategijų teritorinį aspektą. Pirmajame šios suvestinės leidime turėtų būti nurodyta pasiekta pažanga ir Europos sprendimų priėmimo procese kilusios kliūtys, ypač priimant sprendimus pagal keturias 2010 m. Europos Sąjungos politinėje programoje nubrėžtas strategijas ir politiką: strategiją „Europa 2020“, Energetikos ir klimato kaitos priemonių paketą, Stokholmo programą ir Vystymosi politikos pavasario darbotvarkę⁽³⁷⁾;

⁽³⁶⁾ Regionų komitetas primena, kad „Rio+20“ vadovų susitikime buvo suteikti įgaliojimai Jungtinių Tautų aplinkos programai (JTAP) arba Tvaraus vystymosi tarybai sudaryti nuolatinį subnacionalinės ir vietos valdžios komitetą – tai būtų naujas organas, realiai atspindintis daugiapakopio valdymo modelį ir galintis pasiūlyti nuolatinį konsultavimosi ir bendradarbiavimo su viso pasaulio subnacionalinio lygmens vyriausybėmis ir vietos valdžios institucijomis mechanizmą. Geras pavyzdys šiuo požiūriu būtų Regionų komitetas. Taip pat svarbu tai, kad vadinamosiose JT Rio de Žaneiro konvencijose vis labiau pripažįstamas ypatingas subnacionalinių vyriausybių statusas, t. y. kad jos yra vyriausybės institucijos. Pavyzdžiui, Kankuno susitarime jos laikomos „vyriausybių suinteresuotaisiais subjektais“. Be to, daug žada Biologinės įvairovės konvenciją pasirašiusių šalių (COP 10) sprendimas X/22 „Veiksmų planas, skirtas subnacionalinėms vyriausybėms, miestams ir kitoms vietos valdžios institucijoms“. RK dar kartą pabrėžė, kad šalia nacionalinių vyriausybių ir JT organizacijų tvaraus vystymosi institucinėje sąrangoje turėtų atsirasti vietos ir subnacionalinėms vyriausybėms bei vietos valdžios institucijoms. RK savo nuomonės projekte CdR 187/2011 rev. 1 „ES vietos ir regionų valdžios institucijų indėlis į JT 2012 m. tvaraus vystymosi konferenciją (Rio+20)“ apgailestauja, kad šiuolaikinėje tarptautinio valdymo struktūroje, nepaisant jų specifinio valdymo vaidmens ir jų atstovavimo JT organuose, jos dažnai atsiduria tame pačiame lygmenyje kaip pilietinė visuomenė, verslas ir kitos svarbios grupės.

⁽³⁷⁾ Pirmoji suvestinė paremta Europos viešojo administravimo instituto (EIPA) atliktu tyrimu.

85. Mano, kad rengiant šią pirmą rezultatų suvestinę reikia atsižvelgti į tai, kad:

— parengta metodika⁽³⁸⁾ parodo, kad daugiapakopio valdymo sistema įsitvirtina ES institucijų lygmenyje, kuriame informacija keičiamasi sklandžiai ir ji (dažniausiai) teikiama atvirai ir skaidriai per daugelį pakopų, konsultacijų mechanizmai iš esmės funkcionuoja gerai ir visais lygmenimis ir kt. Tačiau įvertinant papildomus daugiapakopio valdymo mechanizmus ir praktinius metodus buvo atskleista svarbių trūkumų. Visų pirma tai susiję su tuo, kokiais mechanizmais ir novatoriškais priemonėmis daugiapakopio valdymo reikalavimai įsitvirtina realioje politikoje;

— lyginamojoje suvestinėje aukščiausio įvertinimo sulaukė su strategijos „Europa 2020“ parengimu susijęs politinis procesas. Tai reiškia, kad buvo nustatyta, jog veikla šioje srityje labiau atitinka daugiapakopio valdymo rodiklius, kurie skirti įvertinti daugiapakopio valdymo kokybę. Prasčiausią įvertinimą gavo daugiapakopis valdymas, susijęs su 2010 m. Pavasario dokumentų rinkiniu dėl tūkstantmečio tikslų. Šiuo atveju suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo procesui trūko skaidrumo, todėl buvo sunku vertinti ir rezultatai buvo prasti. Apskritai visose keturiose politikos srityse esama daug galimybių geriau taikyti daugiapakopio valdymo principus;⁽³⁹⁾

⁽³⁸⁾ Apibrėžtos dvi antraštinės dalys, šešios konkrečios daugiapakopio valdymo praktikos kategorijos (I. Procedūros: Informavimas ir konsultavimasis; suinteresuotųjų subjektų įtraukimas ir reagavimas; II. Turinys: teritorinė / integruota / vietos politika; pažangaus reguliavimo mechanizmai ir novatoriškos įgyvendinimo ir partnerystės priemonės). Taip pat apibrėžta, kas gali būti laikoma daugiapakopio valdymo „gerąja praktika“ šiose šešiose srityse. Be to, parengiami rodikliai, kuriais nustatomas arba vertinamas tokios praktikos įgyvendinimas.

⁽³⁹⁾ Skirtingi „procedūrų“ ir „turinio“ kategorijų grupių rodikliai rodo, kad, išskyrus Pavasario dokumentų rinkinį, daugiapakopio valdymo praktika daug labiau išvystyta „procedūrų“ kategorijų grupėje (informavimas / konsultavimasis, suinteresuotųjų subjektų įtraukimas, reagavimas), palyginti su „turinio“ grupe (novatoriškos įgyvendinimo priemonės, pažangūs reguliavimo mechanizmai, teritorinis / integruotas požiūris). „Europa 2020“ ir klimato kaitos švelninimo ir energetikos tikslai siekia minimalią 3/6 rodiklio ribą „procedūrų“ grupėje. Tačiau suvestinė taip pat rodo, kad bendras teigiamas „Europa 2020“ rodiklis pasiekiamas iš esmės dėl santykinai didelio jos rodiklio daugiapakopio valdymo „procedūrinės“ praktikos grupėje.

Jeigu įdėmiau išnagrintume tris kiekvienos kategorijos elementus, pamatytume, kad suvestinės diagramose matomus – išskyrus Pavasario dokumentų rinkinį – santykinai didesnius „procedūrų“ kategorijų grupės rodiklius, palyginti su „turinio“ grupe, galima paaiškinti tuo, kad (labai) aukšti yra „informavimo / konsultavimosi“ rodikliai ir kad tam tikra prasme tik patenkinami yra „suinteresuotųjų subjektų įtraukimo“ rodikliai. Tačiau, apskritai, „reagavimo“ rodikliai yra santykinai žemi. Antroje „ES politikos turinio“ kategorijoje tik „Europa“ galėtų gauti patenkinamą rodiklį, atsižvelgiant į „pažangaus reguliavimo mechanizmą“ ir „novatoriškas įgyvendinimo priemonės“. Tas pats taikytina klimato kaitos švelninimo ir energetikos tikslams ir Pavasario dokumentų rinkiniui, jeigu atsižvelgtume į „teritorinį / integruotą požiūrį“. Visų kitų praktinių sričių rodikliai yra santykinai žemi.

86. mano, kad norint sustiprinti Regionų komiteto vykdomą stebėseną, daugiapakopio valdymo principų taikymą būtų galima išsamiau aptarti kitoje konferencijoje subsidarumo klausimu, kurioje būtų galima išanalizuoti pirmosios rezultatų suvestinės atskleistas tendencijas ir jų poveikį Europos sprendimų priėmimo procesui;

87. per artimiausius mėnesius parengs **Europos Sąjungos daugiapakopio valdymo chartiją**, kuria turėtų būti užtikrintas aktyvesnis vietos ir regionų valdžios institucijų dalyvavimas įtvirtinant Europos demokratiją. Įtraukiu ir dalyvaujamoju metodu grindžiamas šios chartijos rengimo procesas paskatins jame dalyvauti vietos ir regionų išrinktuosius atstovus.

2012 m. vasario 16 d., Briuselis

*Regionų komiteto
pirmininkė*
Mercedes BRESSO
